

Bijlagen

1. Iedereen heeft recht op levensbrede begeleiding om mee te kunnen doen:

- Leg bij wet vast dat de lifecoach en de jobcoach een persoonsgebonden (werknemers)voorziening is van de Young Professional die geldt voor de hele carrière.
- De hulpvraag van de Young Professional moet centraal komen te staan. Daarom zijn wij groot voorstander van de omgekeerde toets.
- Jobcoaching moet gelden voor alle contractsoorten. Van flex tot vast.
- Laat de aanvraag voor een jobcoach onafhankelijk toetsen door een arbeidsdeskundige en maak dit advies leidend voor het besluit toekenning van voorziening.
- Leg de budgetten voor persoonlijke trekkingsrechten neer bij uitvoeringsdiensten zoals het UWV. Hier is de ervaring van arbeidsdeskundigen al aanwezig.
- Ken voorzieningen voor onbepaalde tijd toe. Zo is er geen prikkel om af te bouwen, en de randvoorwaarden voor behoud van duurzaam werk blijven geborgd.

Systeemdrempel: gemeenten hebben aanbestedingsafspraken met grote jobcoach organisaties die begeleiding aanbieden voor een laag tarief. Vanuit SWOM zien wij helaas dat deze begeleiding vaak onder de maat is, waardoor jongeren op den duur uitvallen en bij ons terecht komen. Zeker voor jongeren met psychische aandoeningen is gespecialiseerde ondersteuning nodig. Het kan ook zijn dat Young Professionals onterecht worden vergeleken met leeftijdsgenoten. Doordat gemeenten wel die aanbestedingen met jobcoach organisaties zijn aangegaan, ervaren jongeren in de praktijk dat zij niet altijd de keuzevrijheid hebben om te kiezen voor een traject op maat en begeleiding die past bij zijn of haar persoonlijke hulpvraag.

Aan het woord: Young Professional (Anoniem, respondent Panteia onderzoek):

“B. is een jongen van 25 jaar. Op zijn 17e is hij gediagnosticeerd met een chronische ziekte. Het ziekteverloop is grillig. Gemiddeld genomen is B. vier maanden per jaar te ziek om te werken of te studeren. Het is echter niet te voorspellen wanneer zijn ziekte opleeft; er zijn ook periodes waarin B. redelijk goed functioneert. B. heeft het gymnasium afgerond aan een Utrechtse middelbare school. Daarna is hij gaan studeren aan een universiteit. Na vier jaar studeren had B. enkele tweedejaars vakken niet gehaald, waardoor hij niet door mocht met zijn studie. B. heeft toen zelf een aanvraag voor de Wajong ingediend bij UWV. Het UWV oordeelde dat B. wel arbeidsvermogen heeft, maar met een urenbeperking, en heeft hem doorverwezen naar de gemeente voor bijstand en begeleiding naar werk. B. heeft bijstand aangevraagd bij de gemeente, evenals hulp bij het zoeken naar aangepast werk. Hij moest eerst vier weken zelf op zoek naar werk. B. heeft heel veel gesolliciteerd, maar werd telkens afgewezen. Dat vond hij best moeilijk. Een deel van het probleem was volgens B. dat hij juist te hoog was opgeleid voor het werk waar hij naar solliciteerde. De werkmatcher had werk gevonden waar B. een proefplaatsing heeft gedaan.

Deze proefplaatsing is niet omgezet in een dienstverband, omdat B. vaker afwezig was dan de werkgever had verwacht. Kortom, de inzetbaarheid van B. sloot niet aan bij de inschatting en behoefte van de werkgever. Ook vond de werkgever dat B. niet duidelijk aangaf wanneer hij wel en niet aanwezig kon zijn. Het is onduidelijk of deze overschatting te wijten is aan onvoldoende informatievoorziening aan de kant van de gemeente, door B. zelf, of dat dit te wijten is aan de werkgever. De werkgever was wel te spreken over de kwaliteit van het werk van B.

2. De route door de sociale zekerheid moet duidelijker worden voor de jongere, werkgever en de overheid zelf.

- Maak het systeem simpeler en menselijker door het omdraaien van de bewijslast; herstel de onschuldpresumptie van de mens en bouw het systeem op basis van vertrouwen.
- Creëer een standaard-pakket aan voorzieningen dat duidelijk is voor iedereen. Denk aan een persoonsgebonden budget van bijvoorbeeld € 25.000. Geef het UWV hierin de kassiersfunctie om de rechtmatigheid te bewaken en te zorgen dat iedereen in Nederland een beroep kan doen op dezelfde voorzieningen.
- Maak van de uitvoerings- en cliënten-toets een wettelijke verplichting bij uitvoeringsorganisaties.
- Zorg dat de uitvoeringstoets vanuit de werknemer en/of cliënt daarbij de norm wordt. Schenk extra aandacht aan werknemers en/of cliënten met een beperking.
- Stel de leefwereld centraal, niet de systeemwereld. De persoon met de hulpvraag hoeft geen last te hebben van onderlinge afstemming binnen de uitvoering.
- Zorg dat overheidscommunicatie versimpeld wordt; communiceer op persoonlijk niveau en in normale mensentaal.
- De Sociale Routekaart vanuit het perspectief van jongeren kan door overheden gebruikt worden om mensen met een arbeidsbeperking op een eenvoudige manier inzicht te geven in hun hulpvraag.

Systeemdrempel: eindeloze administratieve lasten bij werkgevers en jongeren en/of ouders met een beperking zorgen voor onrust en fouten. Vaak zijn de rechten en plichten m.b.t. de Participatiewet en het Doelgroepregister onduidelijk voor veel young professionals.

Aan het woord: ouders van een Young Professional (Anoniem, respondent 7 LCR Toets)

“Ik heb een zoon met een psychiatrische beperking en hij is daarnaast zwaar depressief. Af en toe gaat het zo slecht met hem, dat hij zeer agressief wordt. Op een gegeven moment was er geen deur meer heel in ons huis en moesten we onze slaapkamerdeur op slot doen. We slapen standaard met de autosleutels onder ons hoofdkussen. Mijn vrouw heeft, toen ze alleen thuis was, de politie moeten bellen. Zij zijn de enigen die in zo’n situatie nog wat doen. Het gedrag van onze zoon trekt een zware wissel op onze werk/privé balans. Onze relatie staat regelmatig onder grote druk. Je bent iedere keer op meerdere fronten de bal aan het hoog houden en kunt bijna nooit ontspannen. Het komt er uiteindelijk altijd op neer dat we als ouders alles zelf moeten oplossen.”

Wat als geen school je meer wil hebben?

“Vanaf zijn 13e heeft hij ontheffing van de leerplicht omdat geen school hem meer wilde hebben. Geen zorginstelling is ooit verder gekomen dan een diagnose. Dat zijn inmiddels twee ordners vol met diagnoses. Maar een behandeling heeft hij tot nu toe niet gehad. Steeds moeten we hetzelfde verhaal vertellen. Voor opvang, met hulpverleners, met begeleiders, met werk, relatie etc. Een beetje veel. Hij was dus veel thuis en dan heb je ook als je zelf op je werk ook continu zorg hoe het met hem gaat.”

Indicatie beschut werk, maar begeleiding moet je zelf oplossen!

“We hebben er zelf alles aan gedaan om het beste voor hem te regelen. We hebben een indicatie beschut werk gehaald en hij is ook nog snel geplaatst op een passende werkplek voor 16 uur per week. Via een zeer omslachtige procedure hebben we uiteindelijk ook een begeleider geregeld via een PGB.”

Uithuisplaatsing soms noodzakelijk, maar daar is niet echt over nagedacht in de Participatiewet

“Uiteindelijk was onze zoon thuis niet meer te handhaven. Na mislukte plaatsingen via begeleid wonen (ze wilden hem niet meer hebben i.v.m. agressie) hebben we nu ook samen gezorgd voor huisvesting. Een woning via de woonstichting en begeleiding via het PGB. Er was echter een lange wachtlijst voor sociale huurwoningen. Maar na 2,5 jaar heeft hij een woning. Die komt echter grotendeels voor onze rekening omdat hij voor zijn 23^e geen huursubsidie krijgt. En zijn loon vanuit beschut werken is veel te laag. Een aanvullende uitkering is afgewezen door de gemeente. Met dit alles is de situatie voor ons als ouders weer enigszins hanteerbaar.

Daarmee is de zorg natuurlijk niet minder. Laatst had ik weer de hulpdiensten aan de telefoon omdat hij zichzelf weer wat had aangedaan. Het is heel lastig om hulpverleners te overtuigen van de ernst van de problemen. Steeds zijn het weer nieuwe mensen. Overal moet je weer opnieuw in overleg; met indicatiestellingen, testen en keuringen. Om er na een keukentafelgesprek achter te komen dat er echt tweedelijns zorg nodig is. In de afgelopen jaren is dit een moeizaam traject geweest met best wat schade tot gevolg. We zijn nu bezig om ons leven weer op te pakken.“

Geen snelle en adequate hulp leidt tot schade

“We vinden dat jongeren zoals onze zoon ook de juiste begeleiding moeten krijgen en dat er niet te simpel over gedacht moet worden. Het uitgangspunt zelfredzaamheid gaat niet in alle gevallen op en er moet zorgvuldig worden gekeken naar de mogelijkheden. Ouders hebben de neiging om te zorgen, professionals in de tweede lijn die vaker met het bijltje hebben gehakt kunnen de gevolgen beter overzien. Nu wordt er te veel aangemodderd en wordt vaak met een grote boog om moeilijke gevallen heen gelopen waardoor kostbare tijd verloren gaat. Er kan veel ellende worden voorkomen als dit verbetert.”

3. Banen moeten passend, waardig en duurzaam zijn

- Breng de Breman- en Maatman-regeling terug. Zo krijgen mensen met een beperking weer de vrijheid om zichzelf te ontwikkelen en naar inzet en opleiding een goed salaris te verdienen.
- Zorg dat professionals met een arbeidsbeperking en een goede baan hun salaris niet deels verliezen aan eigen bijdragen voor de WMO of de WLZ.
- Zorg dat het banenaanbod aansluit bij de wensen van hoogopgeleide professionals met een beperking en maak doorstroom mogelijk. Vaak bouwen mensen een baan langzaam op in uren en niveau.
- Maak het fiscaal aantrekkelijk voor werkgevers om duurzame contracten aan te bieden. Zo stoppen we de ongebreidelde flexibilisering van de Nederlandse arbeidsmarkt. Dit kan o.a. door werkgevers fiscale kortingen te geven op het aanpassen van de werkplek en/of het verlenen van werkvoorzieningen voor professionals met een arbeidsbeperking.
- Geef meer vertrouwen aan private organisaties die levensbrede begeleiding toepassen en die in goed, persoonlijk contact staan met de professional en de arbeidsmarkt goed kennen. Hierbij is constant de vraag: Wat is de rol van de overheid (toekennen van voorzieningen en controle op rechtmatigheid) en de private begeleidingsorganisaties (expert in de uitvoering van specifieke doelgroepen)?

Systeemdrempel: veel functies zijn afgestemd op laaggeschoold werk, overheden stimuleren mensen met een beperking om laaggeschoold werk te verrichten.

Aan het woord: Young Professional (Anoniem, respondent, 1 LCR Toets):

“Nadat ik voor 50% was goedgekeurd werd ik doorverwezen naar het ‘vacaturecafé’. Het was wel goed om buiten te komen en anderen te ontmoeten. Door mijn ziekte is dat niet zo eenvoudig. Ook het reizen naar het vacaturecafé was best een opgave.”

“Vervolgens heb ik via het vacaturecafé best regelmatig banen aangeboden krijgen. Dat waren banen die eigenlijk geen van allen passend waren. Het ging veelal om productie draaien, waar geen onderbrekingen mogelijk waren. Er werd niet gekeken of de banen een match waren met mijn beperking. De banen waren bovendien slecht betaald en reiskosten werden niet betaald. Daarnaast voelde het accepteren van werk als een verplichting. Immers, als je werk weigert krijg je de maken met de regels van de Participatiewet.”

“Omdat je niet weerbaar bent komt dreigende taal extra hard binnen. Zo heb ik echt een fobie voor post van UWV en/of gemeenten. Ook omdat deze brieven vaak financieel onheil betekenen. Ook wordt je paranoïde van de voorwaarden die door instanties worden gesteld. Bijv. als ik vrijwilligerswerk accepteer om uit mijn isolement te komen, zou dit geïnterpreteerd kunnen worden dat ik inzetbaar ben. Dit leidt er weer toe dat de gemeente en of werk.nl mij gaat bemiddelen naar productie baantjes, die weer niet passen bij mijn beperking.”

“Door de bejegening van uitkeringsinstanties, gemeenten en UWV, krijgen jongeren met een beperking een zeer negatief zelfbeeld mee. Je bent onvoldoende productief. Je bent een uitkeringstrekker, Je bent beperkt inzetbaar en je bent een moeilijk bemiddelbare groep. Dit vraagt veel veerkracht om je iedere keer weer op te laden om naar een werkgever te gaan. Zeker als je een medische beperking hebt. Je hebt wel meer aan je hoofd. Daarnaast heb je op grond van bovengenoemde punten niet echt perspectief op meer.”

4. Zorg dat kwetsbare Young Professionals niet het kind van de rekening worden in de post-corona arbeidsmarkt

- Sinds Covid-19 zijn we ons ervan bewust dat goede begeleiding geld kost. Onze oproep borgt dit door een vast percentage van het BBP te investeren in het creëren van de randvoorwaarden voor een inclusieve arbeidsmarkt;
- Breng de uitvoering van het VN-verdrag Handicap onder bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met regie en aansturing op de implementatie en uitvoering door lokale overheden;
- Laat een onafhankelijke commissie een uitvoeringstoets doen over de tussenstand van de implementatie van het VN-verdrag Handicap. Kijk hierbij ook hoe Nederland het doet in vergelijking met andere Europese landen.

Systemdrempeel: de corona effecten en de uitwerkingen van de overheidsmaatregelen kennen negatieve effecten voor Young professionals.

Aan het woord: Young Professional Hidde Brugmans, begeleidt door SWOM

Hidde stipt gelijk de grote impact van Corona aan op het dagelijks leven van Young Professionals: “Corona zorgt voor een acute impact voor Young Professionals. Praktische problemen komen naar voren. Denk aan organisaties die het meer dan druk hebben. Of managers en leidinggevenden die je je niet even op de schouders kan aantikken. Ook op logistiek gebied levert deze crisistijd logistieke problemen op. Zo gaf de NS opeens de afgelopen weken geen assistentie. Een taxi is een alternatief, meer deze gaat duidelijk meer geld kosten. De baas moet dit dan wel belangrijk vinden. Niet iedereen krijgt dit zomaar vergoed. Denk bijvoorbeeld aan Young Professionals die een tijdelijk contract hebben. Wordt er dan bij wijze van spreken een taxi geregeld?”

Afgezien van de praktische implicaties voelen Young Professionals ook de mentale beperkingen volgens Hidde. “Mensen die eenzaam zijn en toegenomen stressniveaus. Of Young Professionals met kwetsbare immuunsystemen. Deze komen nu niet of amper naar buiten. Ook kan thuiswerken zorgen voor ‘overprikkeling’. Dit heeft nadelige gevolgen voor de mentale gesteldheid. Bedenk ook dat de belangrijke steun van de collega en de structuur van de werkvloer wordt gemist. Het bekende ‘koffiezetapparaat’ moment wat opeens is verdwenen. De dagelijkse gang van zaken en de sociale controle op het functioneren van de Young Professional is daarmee verdwenen.”

“Ook lichamelijk kennen Young Professionals problemen. Negen weken lang is veel zorg niet verleend in Nederland. Ontzettend lastig en vervelend voor mensen die in een rolstoel zitten. Maatregelen bepalen ook wie veilig naar kantoor mag komen. De bezetting moet duidelijk omlaag. Als je een laag immuunsysteem hebt kom je zodoende niet meer naar kantoor.”

Hidde werpt ook een blik op de toekomst. “Flexwerkers en werknemers met tijdelijke contracten zijn extra kwetsbaar is gebleken. Veel Young Professionals vallen ook in deze categorie. Tot op heden zijn er nog weinig concrete plannen naar voren gekomen om de onzekerheid weg te nemen bij Young Professionals. We horen veel over mondkapjes in gehandicaptenzorg. Veel gericht op de korte termijn. Maar we horen weinig lange termijn oplossingen. Integendeel, Aart van der Graag (commissaris van ‘op weg naar de 100.000 banen’) zegt zelfs: “Banenafpraak, nu even niet. Uitstellen tot 2028”. Terwijl dit juist de tijd is om een krachtig signaal af te geven.” Kortom: Corona brengt een enorme onzekerheid met zich mee.

Daarom is volgens Hidde een duidelijk toekomstperspectief van groot belang. “We gaan over naar het nieuwe normaal. Dit betekent flexwerken en telewerken. Ook de werkvloer komt er anders uit te zien.” In plaats van beperkingen kunnen we ook denken in mogelijkheden: “Juist nu moet gewerkt worden aan de juiste faciliteiten en voorzieningen voor Young Professionals. Kantoren moeten worden omgebouwd. Kan dit geen kans zijn? Kantoorruimtes krijgen te maken met de anderhalf meter samenleving. Kunnen we bij de herindeling van kantoorruimte geen rekening houden met Young Professionals die een autistische beperking kennen?”

5. Meer stageplekken en passende begeleiding voor studenten met een functiebeperking:

- Geef studenten met een functiebeperking persoonsgebonden trekkingsrechten waarmee de onderwijsinstelling gelden kan claimen bij de budgethouder (bijvoorbeeld UWV, DUO of SZW) om inclusief onderwijs op maat te organiseren op persoonsniveau.
- Voorzieningen die zijn toegekend in het kader van onderwijs, gebruik je ook thuis en ook op de stageplek. Zorg dat deze uniform worden toegekend en dat de kunstmatige schotten tussen regelingen worden weggehaald. Je bent altijd dezelfde persoon in welk leefgebied je ook actief bent, ken de voorzieningen dan ook zo toe;
- Zorg ervoor dat de minister verantwoordelijk voor het WHO een inversteringsagenda opstelt voor inclusief onderwijs waarbij onderwijsinstellingen in consortia met het bedrijfsleven en begeleidingsorganisaties met de juiste expertise een plan kunnen indienen om deze innovatie te starten en opschaalbaar te maken.

Zie het verhaal van Ahmet over wat hij nodig om zijn studie met de juiste stage af te ronden:
SWOMTV <https://youtu.be/sZfsAH2MPOQ>

6. Je postcode bepaalt niet de voorzieningen die je hebt

- Levensbrede voorzieningen vanuit de WMO, WLZ en de P-wet moeten een recht zijn in plaats van een discretionaire bevoegdheid van individuele lokale overheden.
- Zorg ervoor dat er een minister verantwoordelijk is voor de regie hierop en dat er sturing komt, bijvoorbeeld door een modelverordening en/of een verzamelbrief aan gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.
- Zorg ervoor dat voorzieningen die niet 'nagelvast' zijn persoonsgebonden worden toegekend en meeverhuizen als de persoon die er gebruik van maakt naar een andere gemeente verhuist.
- Geef gemeenten op basis van rolling forecast voorschotten en geef bij het bereiken van de afgesproken aantallen automatisch nieuw budget. Faciliteringsniveau van mensen met een beperking moet de KPI zijn en niet alleen de efficiëntie qua budget.
- Zorg ervoor dat de het onderwerp mensen met een beperking als aparte minister zonder portefeuille wordt ondergebracht bij SZW of VWS met een aparte begroting. En dat deze minister jaarlijks verantwoording aflegt aan het parlement over 'De Staat van de inclusieve samenleving' waarin specifiek wordt ingegaan op inclusieve arbeidsmarkt en inclusief onderwijs.

Zie onze SWOMTV-aflering samen met de Landelijke Cliëntenraad waarin we de vragen van jongeren beantwoorden over regionale ongelijkheid binnen de Participatiewet:

<https://www.youtube.com/watch?v=n1Ci3fu12c>